

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دوره: دکتری

رشته: جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

گروه: علوم اجتماعی

نسخه بازنگری شده

مصوبه هشتاد و سومین جلسه مورخ ۱۳۹۵/۹/۷ کمیسیون برنامه ریزی آموزشی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّمَّانِ الرَّحِيمِ

برنامه درسی بازنگری شده دوره دکتری رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

۱- به پیشنهاد مورخ ۹۵/۸/۱۲ گروه برنامه ریزی و گسترش علوم جغرافیایی، برنامه درسی بازنگری شده دوره دکتری رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی در هشتاد و سومین جلسه مورخ ۱۳۹۵/۹/۷ کمیسیون برنامه ریزی آموزشی تصویب شد.

۲- این برنامه از تاریخ تصویب جایگزین برنامه دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی با سه گرایش فضایی کارآفرینی مناطق روستایی، آمایش کیفیت محیطی مناطق روستایی، نظام سیاستگذاری در برنامه ریزی روستایی مصوب هشتصد و چهارمین جلسه مورخ ۹۱/۶/۱۹ می شود.

۳- برنامه فوق الذکر از تاریخ تصویب برای اجرا به مدت سه سال در تمامی دانشگاهها و موسسه های آموزشی و پژوهشی کشور که طبق مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری فعالیت می کنند ابلاغ می شود و بازنگری آن پس از اتمام مدت ذکر شده الزامی است.

عبدالرحیم نوه ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

مقدمه

نوآوری و سرعت تغییراتی که در چند دهه اخیر در تمامی سطوح زندگی یویژه در حوزه های علمی مشاهده می شود، حرکت در راستای دانش محور کردن رفتارها، ایجاد تغییرات و نیز بازنگری در نظام علمی از جمله برنامه های درسی را اجاب می نماید. در این راستا، نیازهای زیستی و فعالیتی و دانشی کشور در سطح ملی و منطقه ای و محلی شدیداً در حال تغییر است. لذا برنامه های درسی دانشگاهی از جمله در حوزه جغرافیا برنامه ریزی روستایی نیز باید همسو و هماهنگ با این تغییرات و نیازها بصورت دوره ای بازنگری شود. در واقع این نیازها اجاب می نمایند که برنامه های درسی همزمان با تحولات علمی و اجتماعی - اقتصادی و نیز برنامه های پنجساله کشور (آغاز برنامه ششم توسعه کشور) بازنگری شود.

برنامه درسی جغرافیا و برنامه ریزی روستایی در مقطع دکتری که تاکنون در دانشگاه های کشور اجرا می شد، شامل یک رشته و سه گرایش و مربوط به سال ۱۳۹۰ بود که حدود ۵ سال از اجرای آن می گذرد. اجرای آن برنامه در دانشگاههای کشور با مشکلاتی مختلفی اعم از نرم افزاری و سخت افزاری همراه بوده است. برنامه قبلی پاسخگوی نیازهای آموزشی و پژوهشی کشور در حال حاضر نبوده و نیاز به بازنگری داشت. در این راستا با بررسی برنامه های درسی مراکز بزرگ دانشگاهی جهان و همسو با نیازهای جامعه ایرانی و نیز با تلاش و مشارکت دانشگاههای کشور، برنامه قبلی بازنگری و برنامه حاضر تهیه شده است. برنامه درسی حاضر در انطباق با ارزش ها، هدف ها و راهبردهای کلی کشور بوده و زمینه ساز ایجاد روحیه خلاقیت در دانش آموختگان و ایجاد قابلیت و مهارت لازم برای ورود آنها به جامعه و بازار است. بطور کلی با اجرای مناسب و دقیق این برنامه درسی جدید در دانشگاه ها، دانش آموختگان این رشته از توانمندی لازم برای ایفای نقش در جهت کاهش تنگناها و مشکلات موجود در فضای روستایی کشور برخوردار خواهند شد. این برنامه که با مشارکت همکاران کمیسیون جغرافیا و برنامه ریزی روستایی دانشگاه های کشور تدوین و بازنگری گردیده است، دارای ویژگی های لازم و همسو با سیاستهای آموزش عالی کشور و نیز در راستای فرهنگ اسلامی - ایرانی است.

۱- تعریف

علم جغرافیا شامل درک مردم، مکانها و محیط های جهان، فرایندهای تغییر آنها و نیز روابط بین آنها در مقیاس جهانی تا محلی است. قلمرو مکانی جغرافیا روستایی به عنوان یکی از شاخه های علم جغرافیا نواحی روستایی است. بنابراین می توان گفت جغرافیای روستایی به درک مردم، مکانها و محیط های روستایی، فرایندهای تغییر آنها و نیز روابط بین آنها در مقیاس جهانی تا محلی می پردازد. همچنین برنامه ریزی یک عمل آگاهانه برای دستیابی به اهداف معین و مشخص و انجام یک سلسله اقدامات و فعالیت های مرتبط با یکدیگر در آینده است. به عبارت دیگر می توان گفت برنامه ریزی یعنی پیش بینی، هدف از برنامه ریزی این است که بهترین تصویر را از آینده پیش بینی کند و راههای رسیدن به آن را طی مراحل مختلف تعیین نماید. در این راستا در رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی ابتدا با توجه به مفهوم علم جغرافیا، به شناخت و تحلیل و تبیین نواحی روستایی می پردازد و سپس از این شناخت برای برنامه ریزی و توسعه نواحی روستایی اقدام می نماید. به هر حال دانشجویان در این رشته ضمن روستائیناسی با مفهوم جغرافیایی آن، با مفاهیم، دیدگاهها، روشها و فنون برنامه ریزی توسعه در نواحی روستایی آشنا خواهند شد.

۲- اهداف برنامه

- تربیت نیروی انسانی پژوهشگر و متخصص مورد نیاز دانشگاه ها، پژوهشگاهها، سازمان ها و ارگان های ذیربط از جمله وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور، سازمان برنامه و بودجه، سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور، وزارت ورزش و جوانان، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، سازمان حفاظت محیط زیست، معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم ریاست جمهوری و کلیه نهادها و سازمانهای مرتبط با توسعه روستایی و مناطق محروم ریاست جمهوری و کلیه
- تعمیق و گسترش دانش علوم جغرافیایی در بالاترین سطح و با توان رقابت در سطوح منطقه ای و بین المللی؛
- ارائه روش های جدید برنامه ریزی روستایی و هماهنگ با نیازهای بازار کار و فضای روستایی ایران.

۳- نقش و توانایی دانش آموختگان

دانش آموختگان رشته دکتری رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی به عنوان اعضاء هیئت علمی در دانشگاه ها و پژوهشگاهها و پژوهشکده ها و مراکز تحقیقاتی، سازمان ها و ارگان های ذیربط از جمله وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور، سازمان برنامه و بودجه، سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور، وزارت ورزش و جوانان، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، سازمان حفاظت محیط زیست، معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم ریاست جمهوری و کلیه نهادها و سازمانهای مرتبط با توسعه روستایی و مناطق محروم ای و نیازمند به دانش آموختگان رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی در سطح ایده پردازی می باشند؛ و یا به عنوان متخصص برنامه ریزی روستایی در شرکت های مهندس مشاور و یا کارآفرین در بخش خصوصی می توانند اشتغال یابند.

۴- برنامه درسی دوره

برنامه درسی دوره دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی به شرح زیر می باشد:

الف _ دروس پایه هشت واحد

ب _ دروس تخصصی شانزده واحد است که گذراندن هشت واحد آن الزامی است

ج _ رساله (۲۰ واحد)

۵- طول دوره و نحوه اجرا

طول دوره و نحوه اجرای آن تابع مقررات آیین نامه تحصیلات تکمیلی مربوط به دوره های دکتری می باشد.

۶- سفرهای علمی و آموزشهای تکمیلی میدانی و عملی

باتوجه به اهمیت بازدیدهای علمی و وائیر آن در بدست آوردن تجارب میدانی، دانشجویان دوره دکتری این رشته براساس سرفصل دروس ارائه شده ملزم به شرکت در سفرهای علمی می باشند که به نایب گروه آموزشی مربوطه رسیده باشد.

۷- امتحان جامع

دانشجویانی که مرحله آموزشی را با موفقیت به اتمام رسانده باشند، لازم است در امتحان جامع که به صورت کتبی و شفاهی در پایان مرحله آموزشی برگزار می شود، شرکت کنند. این امتحان زیر نظر کمیته تحصیلات تکمیلی واحد اجرا کننده برنامه و طبق آیین نامه مصوب دوره دکتری شورای عالی برنامه ریزی آموزشی برگزار خواهد شد. میانگین کل نمرات امتحان جامع نباید کمتر از ۱۶ از ۲۰ باشد. دانشجویانی که میانگین کل نمرات امتحان جامع آنها کمتر از ۱۶ باشد، تنها یکبار دیگر در همان نمر می توانند در این امتحان شرکت نمایند.

۸- رساله

موضوع رساله باید به طور کلی در قلمرو جغرافیا و برنامه ریزی روستایی یا اولویت مسائل ویژه ایران انتخاب شود. مراحل انجام رساله و نحوه دفاع و نمره آن تابع ضوابط عمومی آیین نامه دوره دکتری می باشد.

۹- انتخاب استاد راهنما

استاد یا استادان راهنما به تقاضای دانشجوی و موافقت کتبی استاد (راهنما)، پس از تصویب در کمیته تحصیلات تکمیلی واحد اجرا کننده برنامه، حداکثر تا پایان نترم دوم آموزشی دوره دکتری، تعیین خواهد شد. هر رساله باید حداقل دارای یک مشاور باشد. استاد یا استادان مشاور توسط استاد راهنما مشخص می توانند از بین اعضای هیأت علمی متخصص مربوط به رشته ویا صاحب نظران و محققان دستگاه اجرایی (منوط به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی) انتخاب شوند تا بیوند بین دانشگاه و موسسات اجرایی را بهتر محقق سازند.

۱۰- داوطلبان

داوطلبان این رشته باید دارای مدرک کارشناسی ارشد در یکی از رشته های مختلف علوم جغرافیایی باشند. همچنین دانشجویان دارای مدرک کارشناسی ارشد توسعه روستایی، برنامه ریزی توسعه منطقه ای نیز می توانند در دوره دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی ادامه تحصیل دهند.

۱۱- مواد آزمون

ضرایب و مواد آزمون ورودی رشته های مختلف دوره دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی که به صورت نریمه متمرکز برگزار خواهد شد طبق مصوب کمیته برنامه ریزی علوم جغرافیایی وزارت علوم، به شرح جدول زیر است:

۱- زبان انگلیسی، ۲- استعداد تحصیلی، ۳- مجموعه دروس تخصصی در سطح کارشناسی شامل: (روش تحقیق در جغرافیا، جغرافیای روستایی) و کارشناسی ارشد شامل: (دیدگاهها و نظریه های توسعه و برنامه ریزی روستایی، مدلها و تکنیک های برنامه ریزی روستایی).

جدول شماره (1) دروس پایه دکتری رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

کد درس	نام درس	Course Name	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز	استاد مربوطه
				جمع	نظری	عملی		
۱	تبیین اندیشه ها، نظریه ها و رویکردهای توسعه روستایی	Explanation of Ideas , theories and approaches in rural development	۲	۳۲	۳۲	-	-	جغرافیدان روستایی متخصص در نظریه ها
۲	فلسفه و روش شناسی پژوهش در برنامه ریزی توسعه روستایی	Philosophy and research methodology in rural development planning	۲	۴۸	۳۲	۱۶	-	جغرافیدان روستایی متخصص در روش تحقیق
۳	مدلها و فنون تصمیم گیری در برنامه ریزی روستایی	Models and techniques of decision making in rural planning	۲	۳۲	۳۲	-	-	جغرافیدان روستایی متخصص در مدلها و فنون تصمیم گیری
۴	مدیریت منابع محیطی در مناطق روستایی	Management of environmental resources in rural areas	۲	۳۲	۳۲	-	-	جغرافیدان روستایی متخصص در حوزه مربوط

جدول (۲) دروس تخصصی دکتری رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

استاد مربوطه	پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	Course Name	نام درس	کد درس
		عملی	نظری	جمع				
جغرافیدان روستایی متخصص در حوزه مربوط	-	-	۲۲	۲۲	۲	Globalization and restructuring rural areas	جهانی شدن و بازساخت نواحی روستایی	۱
جغرافیدان روستایی متخصص در حوزه مربوط	-	-	۲۲	۲۲	۲	Rural-urban linkages and sustainability of rural areas	پیوندهای روستایی- شهری و پایداری مناطق روستایی	۲
جغرافیدان روستایی متخصص در حوزه کارآفرینی	-	۱۶	۲۲	۴۸	۲	Entrepreneurship management in development planning of rural economy	مدیریت کارآفرینی در برنامه ریزی توسعه اقتصاد روستایی	۳
جغرافیدان روستایی متخصص در حوزه مربوط	-	-	۲۲	۳۲	۲	Analysis of policy making and planning system in rural development	تحلیل نظام سیاستگذاری و برنامه ریزی توسعه روستایی	۴
جغرافیدان روستایی متخصص در مدیریت روستایی	-	-	۲۲	۳۲	۲	Analysis of governance and management system of rural areas	تحلیل نظام حکمروایی و مدیریت مناطق روستایی	۵
جغرافیدان روستایی متخصص در حوزه مربوط	-	-	۲۲	۳۲	۲	Community sustainable development in rural areas	توسعه پایدار اجتماعات محلی در مناطق روستایی	۶
جغرافیدان روستایی متخصص در مدیریت ریسک	-	-	۲۲	۳۲	۲	Risk management in rural areas	مدیریت ریسک در مناطق روستایی	۷
جغرافیدان روستایی متخصص در حوزه مربوط	-	۱۶	۲۲	۴۸	۲	Spatial- physical sustainable development of rural settlement	توسعه پایدار فضایی - کالبدی سکونتگاههای روستایی	۸

• گذراندن هشت واحد از ۱۶ واحد الزامی است.

عنوان درس: تبیین اندیشه ها، نظریه ها و رویکردهای توسعه روستایی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان روستایی متخصص در نظریه ها	تعداد ساعت: ۲۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار ■	

اهداف: تجهیز قدرت توانایی در به کار گیری تحلیل ها و شیوه های نقد اندیشه ها، نظریه های و رویکردهای توسعه روستایی برای حرکت در مسیر آینده سازی و نظریه سازی توسعه و برنامه ریزی روستایی در ایران. در این درس افزون بر سمینار، بحث ها به صورت مشارکتی و گروهی و نمره درس بر اساس عملکرد دانشجو (بر اساس سمینار، مشارکت در بحث ها و ارائه مقاله) خواهد بود.

سرفصل ها:

۱. تحلیل شیوه ها و روش های نقد علمی و معیارهای آن در توسعه و برنامه ریزی روستایی
۲. تحلیل ارتباط بین برنامه ریزی و توسعه روستایی از دیدگاه های میان رشته ای
۳. نقد و ارزیابی شکل گیری نظریه ها، رویکردها و نظریه ها در توسعه روستایی از پیشاعلم تا فرارشته ای
۴. تحلیل علمی توسعه بومی روستایی در چارچوب نظریه های جدید
۵. تحلیل علمی توسعه برنامه ریزی روستایی در چارچوب نظریه های جدید
۶. تحلیل شیوه های مدیریت برنامه ریزی توسعه بومی روستایی

منابع اصلی:

- Dalal-Clayton, D. B (۲۰۰۳) /rural Planning in developing countries: supporting natural resource management and sustainable livelihoods; Eatrhscan.
- Moseley, Malcolm J. (۲۰۰۲) local partnerships for Rural development: the European experience; CABI.
- Asian Productivity Organization (۲۰۰۲) Planning for rural development in Asia and the Pacific, Asian Productivity Organization.
- APO seminar on rural life improvement for community development (۲۰۰۳) rural life improvement in Asia; Asian Productivity Organization.
- Cloke, Paul J. // Marsden, Terry// Mooney, Patrick H. (۲۰۰۶); Handbook of rural studies; Publisher: SAGE.
- Kumar, Kamlesh (۲۰۰۹); Rural marketing: challenges and opportunities; Publisher: ABD.
- Agrawal, Babita (۲۰۰۹); Urbanization of rural areas; Publisher: ABD.
- Geddes, Barbara (۲۰۰۳); Paradigms and sand castles: theory building and research design in comparative politics; Publisher: University of Michigan.
- Bronner, Stephen Eric (۲۰۰۲); Of critical theory and its theorists; Publisher: Routledge.
- ۱-Journal: Rural studies, ۲-Rural development, ۳-Progress in planning

عنوان درس: فلسفه و روش شناسی پژوهش در برنامه ریزی توسعه روستایی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری و عملی	دروس پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس:	تعداد	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □	
جغرافیدان روستایی متخصص در روش تحقیق	ساعت: ۴۸	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار ■	

اهداف:

مبانی فلسفی و پارادایمی مسئله شناسی و تحلیل رویکردهای کمی و کیفی تحقیق در حوزه علوم جغرافیایی و برنامه ریزی به هدف ارائه نگرش دقیق و عمیق از مبانی منطقی تحقیق علمی و مناقشات موجود پیرامون رویکردهای کمی و کیفی طراحی و تدوین شده است. در این راستا ضمن تبیین فلسفی و نظریه ای مسئله یابی و مسئله شناسی در جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، روشها و تکنیکهای مسئله شناسی و حل مسئله در سه حوزه روش شناسی کمی، کیفی و ترکیبی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و شرح می گردد و دانشجویان با درک عمیق روشها و منطق استدلال، دستگاه نظری خود را با واقعیت های مسایل توسعه و برنامه ریزی روستایی ایران تطبیق میدهند تا به دکترین مناسب دست یازد که با دو استاد آمار و روش شناسی تدریس خواهد شد.

سرفصل ها:

۱. تبیین فلسفی و نظریه ای مسئله یابی و مسئله شناسی در جغرافیا و برنامه ریزی روستایی
۲. تبیین فلسفی و نظریه ای مسئله و تعریف مسئله در جغرافیا و برنامه ریزی روستایی
۳. تحلیل انواع مسئله و چرخه حل مسئله در جغرافیا و برنامه ریزی روستایی
۴. متدولوژی مسئله شناسی و حل مسئله در جغرافیا و برنامه ریزی روستایی
۵. روشهای بهینه سازی حل مسئله در جغرافیا و برنامه ریزی روستایی
۶. روشها و تکنیک های مسئله شناسی و حل مسئله در جغرافیا و برنامه ریزی روستایی
۷. تبیین سیاستها و اخلاق تحقیق
۸. نقش مفاهیم و روشهای کمی در مسئله شناسی و حل مسئله در جغرافیا و برنامه ریزی روستایی
۹. نقش مفاهیم و روشهای کیفی در مسئله شناسی و حل مسئله در جغرافیا و برنامه ریزی روستایی
۱۰. تحلیل روشهای کمی در جغرافیا و برنامه ریزی روستایی شامل تحلیل های آماری: (تحلیل واریانس / کو واریانس تک متغیره UNIANOVA، تحلیل واریانس / کو واریانس چند متغیره MANOVA، تحلیل واریانس اندازه های مکرر GLMRM، رگرسیون لجستیک، تحلیل خوشه ای سلسله مراتبی HCA، تحلیل تشخیصی، تحلیل عاملی پیشرفته، تحلیل سریهای زمانی Time series) و تحلیل های مبتنی بر روشهای تصمیم گیری
۱۱. تحلیل روشهای کیفی در جغرافیا و برنامه ریزی روستایی شامل تحلیل های مبتنی بر روشهای مشارکتی و تسهیلگری از جمله گروههای کانونی (Focus Groups) و ارزیابی روستایی مشارکتی (PRA)
۱۲. تحلیل روشهای ترکیبی در جغرافیا و برنامه ریزی روستایی شامل تحلیل شبکه، تحلیل فازی و....
۱۳. تبیین فرایند فرا تحلیل

منابع اصلی:

- دکتر محمد تقی ایمان (۱۳۸۸) " مبانی پارادایمی روشهای کمی و کیفی تحقیق در علوم انسانی " ناشر: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
- بازرگان، عباس، (۱۳۸۷) مقدمه ای بر روش های تحقیق کیفی و آمیخته رویکردهای متداول در علوم رفتاری. نشر دیدار، تهران
- حریری، نجلا، (۱۳۸۵) اصول و روش های پژوهش کیفی. انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات، تهران
- هومن، حیدر علی (۱۳۸۵) راهنمای عملی پژوهش کیفی. سمت، تهران
- فلایک، اووه، ترجمه هادی جنیلی ۱۳۸۷ در آمدی بر تحقیق کیفی. نشر نی، تهران
- محمد پور، احمد. صد روش منطق و طرح در روش شناسی کیفی. (۱۳۸۹) انتشارات جامعه شناسان، تهران. ۲ جلد
- Daniel R. Montello, Paul C. Sutton (۲۰۰۶), " An introduction to scientific research methods in geography" Sage Publications Ltd.
- Shaun French, Gill Valentine (۲۰۱۰), " Key Methods in Geography" SAGE Nicholas Clifford Publications Ltd.
- (۲۰۰۹), "The SAGE Handbook of Qualitative Geography" SAGE Publications Ltd. et al. Dydia D
- Iain Hay (۲۰۱۰), " Qualitative Research Methods in Human Geography" Oxford University Press

عنوان درس :	تعداد واحد :	نوع واحد :	دروس پیش نیاز: ندارد
مدلها و فنون تصمیم گیری در برنامه ریزی روستایی	۲	نظری	
استاد متخصص برای تدریس :	تعداد ساعت :	آموزش تکمیلی عملی : دارد □ ندارد ■	
جغرافیدان روستایی متخصص در مدلسازی و فنون کمی	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه ■ سمینار □	

اهداف :

تشخیص چگونگی و جرایب شکل گیری رویکرد های رایج در کاربرد فناوری ها در مدل سازی تصمیم گیری و سیاست گذاری ها در برنامه ریزی روستایی و -تقویت مهارت در استفاده از انواع فناوری های مدل سازی تصمیم گیری و سیاست گذاری ها در برنامه ریزی روستایی

سرفصل ها :

- ۱- طرح مسئله فناوری های مدل سازی تصمیم گیری و سیاست گذاری ها در برنامه ریزی روستایی
- ۲- تبیین مفاهیم و تعاریف فناوری های مدل سازی تصمیم گیری و سیاست گذاری ها در برنامه ریزی روستایی
- ۳- تبیین فنون تصمیم گیری و طبقه بندی آنها
- ۴- نقد و ارزیابی فنون مدل سازی در تصمیم گیری و سیاست گذاری ها
- ۵- تبیین مدل های تصمیم گیری و سیاست گذاریهای چند شاخصی
- ۶- تحلیل کاربرد مدل تاکسونومی (Taxonomy) در تصمیم گیری و سیاست گذاری ها در برنامه ریزی روستایی
- ۷- تحلیل کاربرد مدل تحلیل سلسله مراتبی (Analytical Hierarchy process- AHP) در تصمیم گیری و سیاست گذاری ها در برنامه ریزی روستایی
- ۸- تبیین کاربرد مدل تحلیل شبکه ای (Analytic Network process - ANP) در تصمیم گیری و سیاست گذاری ها در برنامه ریزی روستایی
- ۹- تحلیل کاربرد مدل فازی (Fuzzy Decision Making- FDM) در تصمیم گیری و سیاست گذاری ها در برنامه ریزی روستایی
- ۱۰- تبیین کاربرد مدل تصمیم گیری گروهی چند معیار (Multi- criteria Group Decision Making- MCGDM) در تصمیم گیری و سیاست گذاری ها در برنامه ریزی روستایی
- ۱۱- ارزیابی انتقادی رویکرد های رایج کاربرد فناوری هادر مدل سازی تصمیم گیری و سیاست گذاری ها در برنامه ریزی روستایی
- ۱۲- تحلیل منطق الزامات بهره گیری از فناوری هادر مدل سازی تصمیم گیری و سیاست گذاری ها در برنامه ریزی روستایی
- ۱۳- تبیین راهکارهای بهره گیری از فناوری های مدل سازی تصمیم گیری و سیاست گذاری ها در برنامه ریزی روستایی
- ۱۴- تقویت مهارت های کاربردهای عملی برای بهره گیری از فناوری هادر مدل سازی تصمیم گیری و سیاست گذاری ها در برنامه ریزی روستایی ایران

منابع اصلی:

- آذر عادل و رجب زاده علی، ۱۳۸۹، تصمیم گیری کاربردی رویکرد MADM، انتشارات نگاه دانش.
- عطائی محمد، ۱۳۸۹، تصمیم گیری چند معیاره فازی، انتشارات دانشگاه شهرود
- آذر عادل و فرجی حجت، ۱۳۸۹، علم مدیریت فازی، انتشارات مرکز مطالعات مدیریت و بهره وری ایران وابسته به دانشگاه تربیت مدرس
- آریا نژاد میر بهادر قلی و صفاکیش محمد سعید، ۱۳۸۸، تصمیم گیری گروهی چند معیاره، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد و نویسندگان
- پورظاهری، مهدی (۱۳۸۹) "کاربرد روش های تصمیم گیری های چند شاخصه در جغرافیا" انتشارات سمت، چاپ اول
- یاچنک (۱۳۸۵)، سامانه اطلاعات جغرافیایی و تحلیل تصمیم چند معیاره، ترجمه اکبر یرهبزکار و عطا غفاری، انتشارات سمت
- اصغر پور، محمد جواد (۱۳۸۰) "تصمیم گیری های چند معیاره"، انتشارات دانشگاه بهران
- Reich, M. Robin (۲۰۰۰), "Quantitative Spatial Analysis", Colorado State University, Fort Collins
- Buchanan, Colin and Partners Ltd and Shanahan, Mike (۲۰۰۳), "Cork rural design guide: building a new house in the countryside," Published by Cork County Council
- Donnges, Chris (۲۰۰۳), "Improving access in rural areas, guidelines for integrated rural accessibility planning", International Labour office (ILO) publications
- (۲۰۱۱) "Fuzzy Multicriteria Decision-Making: Models, (Witold Pedrycz, Petr Ekel, Roberta Parreiras Methods and Applications", John Wiley & Sons, Ltd.
- Dev Verma (۲۰۰۹) "Decision-Making style: social and creative dimension", Wiley & Sons, Ltd

عنوان درس : مدیریت منابع محیطی در مناطق روستایی	تعداد واحد : ۲	نوع واحد : نظری	دروس پیش نیاز : ندارد
استاد متخصص برای تدریس : جغرافیدان روستایی متخصص در حوزه مربوط	تعداد ساعت : ۳۲	آموزش تکمیلی عملی : دارد □ ندارد ■ سفر علمی ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	

اهداف :

تقویت قدرت ادراک و تحلیل دانشجویان در حوزه منابع محیطی در مناطق روستایی و تقویت قدرت نقد و انتخاب رویکردها و نظریه های مدیریت منابع محیطی در مناطق روستایی به منظور ارائه راهکارهای بومی لازم در جهت بهبود مدیریت منابع محیطی در مناطق روستایی

سرفصل ها :

- تبیین اهمیت اکولوژیکی، زیست محیطی و اقتصادی و جایگاه منابع محیطی در مناطق روستایی
- تحلیل نقش منابع محیطی در توسعه مناطق روستایی
- تحلیل نقش عوامل طبیعی و انسانی (جنگل و مرتع، فرسایش خاک، رسوب و سیل، خسارتهای ناشی از زلزله، رانش و لغزش زمین و آلودگی محیط طبیعی و حفظ حیات وحش و) در منابع محیطی مناطق روستایی
- تحلیل سیاست ها، قوانین و مقررات مربوط به مدیریت منابع محیطی در مناطق روستایی
- تبیین رویکردها و نظریه های مدیریت منابع محیطی در مناطق روستایی
- تحلیل سیر تحول برنامه ریزی منابع محیطی در مناطق روستایی تاکنون
- تبیین روش شناسی و ارزیابی مدیریت منابع محیطی در مناطق روستایی
- تحلیل سیر تحول مدیریت بومی و جدید منابع محیطی در مناطق روستایی تاکنون
- تحلیل ارتباط توسعه و برنامه ریزی روستایی با مدیریت منابع محیطی در مناطق روستایی
- تبیین الگوی چشم انداز مدیریت منابع محیطی منطبق با توسعه مناطق روستایی در ایران

منابع اصلی :

- Frederic O. Sargent. ۲۰۰۸. Rural environmental planning for sustainable communities
- C.J.Barrow (۱۹۹۹), " environmental management, principles and practice", Routledge environmental management series.
- Anne.R.Beer and Catherine Higgins (۲۰۰۵), " Environmental planning for site development", Taylor and Francis Publications.
- Reich.M.Robin (۲۰۰۰), " Quantitative Spatial Analysis", Colorado State University, Fort Collins
- Buchanan.Colin and Partners Ltd and Shanahan. Mike(۲۰۰۲), " Cork rural design guide: building a new house in the countryside," Published by Cork County Council
- Donnges. Chris (۲۰۰۳), " Improving access in rural areas, guidelines for integrated rural accessibility planning", International Labor office (ILO) publications
- Nick Wates. ۲۰۰۹. The Community Planning Handbook: How People Can Shape Their Cities, Towns and Villages in Any Part of the World (Tools for Community Planning)
- Jane Silberstein, Chris Maser. ۲۰۱۰. Land-Use Planning for Sustainable Development (Sustainable Community Development. CRC press
- Jefferson County Comprehensive Plan Land Use & Rural Element, ۱۹۹۸ as amended through

۲۰۰۴ (see especially "Industrial Lands Strategy" pp. ۳-۸ through ۳-۲۰)

OECD (۲۰۰۲): The future of rural policy: from sectoral to place-based policies in rural areas; •

Publisher: OECD.

عنوان درس: جهانی شدن و بازساخت نواحی روستایی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری	درس پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان روستایی متخصص در حوزه جهانی شدن و بازساخت	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد □ ■ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار ■	

اهداف: آشنایی با مفهوم و ابعاد جهانی شدن، تاثیرات جهانی شدن بر نواحی روستایی در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و کالبدی، ارزیابی واکنش های ملی، منطقه ای و محلی در برابر جهانی شدن در جهت سازگاری با آن (استفاده از فرصت ها و مقابله با تهدیدهای آن)، تحلیل تجربیات موجود در این زمینه و نقش جهانی شدن در بازساخت نواحی روستایی

سرفصل ها:

- مفهوم، ماهیت و ابعاد جهانی شدن، عوامل و ابزارهای جهانی شدن
- رویکردهای نظری و نظریه های جهانی شدن، جهانی شدن و زندگی روستایی، جهانی شدن، تغییرات و بازساخت نواحی روستایی
- جهانی شدن و اثرات آن بر نواحی روستایی در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، کالبدی، محیط زیستی و نهادی
- بازساخت فضایی روستایی- شهری تحت تاثیر جهانی شدن
- جهانی شدن، بازساخت روستایی و تحول الگوهای مهاجرت پذیری و مهاجرت فرستی در مناطق روستایی
- جهانی شدن، بازساخت نواحی روستایی و تحول کشاورزی، جهانی شدن، بازساخت و تغییر اجتماعات محلی روستایی
- جایگاه زنان روستایی در چارچوب جهانی شدن، استراتژیهای محلی برای واکنش به جهانی شدن و بازساخت نواحی روستایی
- تجربیات جهانی در بازساخت نواحی روستایی، جهانی شدن و پایداری و آینده نواحی روستایی

منابع اصلی:

1. Woods, M. ۲۰۱۰, Rural: (Key Ideas in Geography), 1st Edition, Routledge.
2. Barbara Lamplč, Irena Mrak, Irma Potočnik Slavič, ۲۰۱۲, The Impacts of globalization in rural areas of Slovenia: Examples from the Pomurje and Goriska regions, Geografski vestnik ۸۴-۱, ۱۵۱-۱۶۲.
3. United Nations Division for the Advancement of Women (DAW), The situation of rural women within the context of globalization, Report of the Expert Group Meeting ۴ – ۸ June ۲۰۰۱ Ulaanbaatar, Mongolia.
4. Hualou Long, Michael Woods, ۲۰۱۱, Rural Restructuring under Globalization in Eastern Coastal China: What Can is learned from Wales? Journal of Rural and Community Development ۶, ۱ (۲۰۱۱) ۷۰-۹۴.
5. J.F.M. Swinen, H. Beerland and L. DRIES, ۲۰۰۲, Globalization, Agricultural Development and Rural Welfare in Transition, Tijdschrift voor Economie en Management Vol. XLVIII, ۴.
1. وودز، مایکل، جغرافیای روستایی، ترجمه محمد رضا رضوانی و صامت فرهادی، ۱۳۹۰، انتشارات دانشگاه تهران
۲. شیرزادی، رضا، توسازی، توسعه، جهانی شدن، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرج، ۱۳۸۶
۳. سریع الظلم، محمود، ایران و جهانی شدن (چالشها و راه حلها)، ۱۳۸۴، مرکز تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام.
۴. معلی نژاد، عباس، نهادگرایی و جهانی شدن، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۹۳.

عنوان درس: پیوندهای روستایی- شهری و یاداری نواحی روستایی	تعداد واحد: ۳	نوع واحد: نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان روستایی متخصص در حوزه پیوندهای روستایی- شهری	تعداد ساعت: ۲۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار ■	

اهداف: آشنایی با ماهیت و الگوهای پیوندهای روستایی- شهری و رابطه آن با پایداری مناطق روستایی در ابعاد محیط زیستی، اقتصادی، اجتماعی و کالبدی

سرفصل ها: تبیین مفهوم و ابعاد پیوندهای روستایی- شهری

- رویکردهای نظری در حوزه پیوندهای روستایی- شهری و توسعه، پیوندهای روستایی- شهری و توسعه پایدار
- روش شناسی پیوندهای روستایی- شهری و توسعه پایدار، پیوندهای روستایی- شهری و پایداری زیست محیطی مناطق روستایی
- پیوندهای روستایی- شهری و پایداری اجتماعی و فرهنگی مناطق روستایی، پیوندهای روستایی- شهری و پایداری اقتصادی مناطق روستایی
- پیوندهای روستایی- شهری و پایداری کالبدی- فضایی مناطق روستایی
- پیوندهای روستایی- شهری و پایداری نهادی مناطق روستایی
- شراکت و همکاری روستایی- شهری در راستای توسعه پایدار
- پیوندهای روستایی- شهری و کاهش فقر در مناطق روستایی
- پیوندهای روستایی- شهری و سازگاری و تاب آوری در برابر ریسک های محیطی

منابع اصلی:

۱. UN- HABITAT, ۲۰۱۶. Rural-Urban Linkages, Approach to Sustainable Development, UN- HABITAT.
۲. Nilsson, Kjell et al., Strategies for Sustainable Urban Development and Urban-Rural Linkages, Research briefings, March ۲۰۱۲, European Journal of Spatial Development.
۳. Ulrike Eppler, Uwe R. Fritsche, Sabine Laaks, , ۲۰۱۵, Urban-Rural Linkages and Global Sustainable Land Use, IINAS.
۴. Don C. I. OKPALA, ۲۰۰۲, Promoting the Positive Rural-Urban Linkages Approach to Sustainable Development and Employment Creation: The Role of UN-HABITAT International Federation of Surveyors (FIG) ۲nd Regional Conference on Urban-Rural Interrelationship for Sustainable Development, December ۲-۵, ۲۰۰۲, Marrakech, Morocco.
۵. Remy Sietchiping, Jackson Kago, Xing Quan Zhang, Clarissa Augustinus and Raf Tuts , ۲۰۱۴, Role of Urban-Rural Linkages in Promoting Sustainable Urbanization, Environment and Urbanization Asia, ۵(۲) ۲۱۹-۲۳۴.
۶. Sabrina Lucatelli, ۲۰۱۲, Rurban: Rural-Urban Partnership for Sustainable Development, Sustainable Urban Fringes (SURF) Project Dissemination Conference, Sabrina Lucatelli.
۷. Sule Akkoyunlu, ۲۰۱۳, The Potential of Rural-urban Linkages for Sustainable Development and Trade, Working Paper No ۲۰۱۳/۳۷| December ۲۰۱۳, Swiss national center of competence in research.
۸. Gordon McGranahan, David Satterthwaite, ۲۰۱۵, Urbanisation, rural-urban migration and Cecilia Tacoli urban poverty, IED.
۹. Cecilia Tacoli, ۱۹۹۸, Rural-urban interactions: a guide to the literature, ۱۴۷ Environment and Urbanization, Vol. ۱۰, No. ۱
۱۰. سعیدی، عباس. روابط و پیوندهای روستایی - شهری در ایران، ۱۳۹۰، ناشر: مهر مینو، تهران.

عنوان درس: مدیریت کارآفرینی در برنامه ریزی اقتصاد روستایی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری و عملی	درس پیش نیاز: ندارد
اسناد منحصص برای تدریس:	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □	
جغرافیای روستایی متخصص در حوزه کارآفرینی	۲۸	سفر علمی □ آزمایشگاه ■ کارگاه □ سمینار □	

اهداف:

توانمند سازی دانشجویان به شیوه های نقد و تحلیل تحولات علمی توسعه و مدیریت کارآفرینی در برنامه ریزی های اقتصاد روستایی جهان و ایران و توانمندی ارائه الگوی بومی توسعه اقتصادی و پایدار روستایی با رویکرد کارآفرینانه

سرفصل ها:

تحلیل تحولات اندیشه ای علمی توسعه و برنامه ریزی اقتصادی به سمت اقتصاد بازار رقابتی، سبز، نوآور محور و کارآفرینانه؛
نقد و تحلیل تحولات اندیشه ای، مفاهیم و نظریات علمی کارآفرینی از اقتصادمحوری تا رویکردهای نوین پایدار گرا؛
نقد و تحلیل اندیشه و مفهوم کارآفرینی روستایی در ارتباط با تحولات اندیشه ای برنامه ریزی اقتصادی و کارآفرینی؛
تحلیل تحولات اندیشه ای علمی و جایگاه دولت و سیاستگذاری در مدیریت کارآفرینی روستایی؛
تحلیل و نقد الگوها، مدلها و شیوه های توسعه و مدیریت کارآفرینی و کارآفرینی روستایی در برنامه ریزی اقتصاد روستایی در جهان و ایران؛
شناخت و تحلیل الگوها، شیوه ها و فنون، ابعاد، مولفه ها و شاخصهای سنجش و ارزیابی توسعه و مدیریت کارآفرینی روستایی؛
تحلیل و نقد ضرورتها و الزامات توسعه، رسانش و آموزش نوآوریها و فناوریها برای توسعه فضای کارآفرینانه در مناطق روستایی ایران؛
تحلیل، نقد و ارزیابی، نظریه ها، راهبردها، الگوها و روش های متعارف و نوین رسانش و آموزش نوآوریها و فناوری های کارآفرینانه در مناطق روستایی ایران؛

تعیین مفاهیم و جایگاه مدیریت و برنامه ریزی بازاریابی در توسعه کارآفرینی روستایی؛
تحلیل راهبردی و نقد مدیریت و زنجیره بازاریابی محصولات و خدمات متنوع اقتصاد روستایی (کشاورزی، صنعت و خدمات)، تحولات فرایندی و سازوکارها و شیوه های آن برای توسعه کارآفرینی روستایی؛

تحلیل راهبردی، نقد و ارزیابی قابلیتها، زیرساخت ها، فرصت ها، موانع، تنگناها و محدودیت های توسعه و مدیریت کارآفرینی در برنامه ریزی اقتصادی روستایی در ایران؛

منابع اصلی:

- احمدپور دارایانی، محمود (۱۳۸۰)، کارآفرینی: تعاریف، نظریات و الگوها، تهران: نشر شرکت ۵۷.
- مردیت، جعفری (۱۳۷۱)، کارآفرینی، ترجمه محمدصادق نبینان، تهران: موسسه کار و تامین اجتماعی.
- -هزارجریبی، جعفر (۱۳۸۴)، کارآفرینی: تهران، نشر: پژوهشکده امور اقتصادی.
- سعیدی کیا، م. (۱۳۸۶)، اصول و مبانی کارآفرینی، انتشارات موسسه دانش و نوآوری کیا، تهران.
- اکبری، کرامت الله (۱۳۸۵)، توسعه کارآفرینی (رویکرد آموزشی)، تهران: انتشارات جهاددانشگاهی.
- حسینی، م و مرادپور، ک. (۱۳۸۶)، زمینه ها و موانع توسعه کارآفرینی در ایران، انتشارات سازمان سما، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائمشهر.
- افتخاری، عبدالرضا و حمدالله سجادی قیداری (۱۳۸۹): توسعه روستایی با تاکید بر کارآفرینی: تهران: انتشارات سمت.
- توسعه روستایی از طریق کارآفرینی، (۱۳۸۱)، وزارت جهاد سازندگی، معاونت ترویج و مشارکت مردمی، مدیریت امور زنان روستایی و عشایری.
- Acs, Z.J., B. Carlsson, and C. Karlsson, (۱۹۹۹), Entrepreneurship, Small and Medium Sized Enterprises and the Macroeconomy, Cambridge University Press.
- Alison, M. (۱۹۹۰), Entrepreneurship: An International Perspective, Oxford, Jordan Hall, Linacre House.
- Ahmad, Nadim and Hoffman, Anders. ۲۰۰۷. A Framework for Addressing and Measuring Entrepreneurship. OECD: Entrepreneurship Indicators Steering Group.
- Handbook of Research on Entrepreneurship. Audretsch, David B., Grilo, Isabel and Thurik, Roy (Editor) Policy. UK: Published by Edward Elgar in Association with the Max Planck Institute of Economics, EIM Business & Policy Research, pp ۲۴۱.
- Bosma, Niels and Jonathan Levie. ۲۰۰۹. Global Entrepreneurship monitor, ۲۰۰۹ Global Report. Founding and Sponsoring Institutions Babson College, Babson Park, MA, United States.
- Thurik, A. Roy. (۲۰۰۹). 'Entrepreneurship: Entrepreneurship, Economic Growth and Policy'. In Zoltan J. Acs, David B. Audretsch and Robert J. Strom (editors): Entrepreneurship, Growth and Public Policy. Pp ۲۱۹-۲۴۹. Cambridge: Cambridge University Press. 1st published, pp ۲۵۲.

عنوان درس: تحلیل نظام حکمروایی و مدیریت مناطق روستایی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری	درس پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس:	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار ■

اهداف: تجویز قدرت نواتایی در تحلیل اصول حکمروایی، بکارگیری تحلیل‌ها و ارزیابی نظام‌های مدیریت روستایی و نهادینه سازی اصول حکمروایی در نظام مدیریت روستایی

سرفصل‌ها:

۱. تبیین و نقد شکل‌گیری حکمروایی در نظام مدیریت متمرکز در ایران
۲. تحلیل اصول حکمروایی روستایی و تطبیق آن با نواحی روستایی ایران
۳. ارزیابی بازیگران مدیریت روستایی و نقش آنها در نظام حکمروایی روستایی
۴. ارزیابی نظام‌های مدیریت روستایی در جهان و مطالعه تطبیقی با ایران
۵. تحلیل وظایف مدیریت روستایی
۶. تحلیل ماهیت، کارکرد نظام مدیریت یکپارچه روستایی
۷. بررسی راهبردهای استقرار نظام مدیریت یکپارچه روستایی در ایران
۸. تبیین حقوق توسعه ای مدیریت روستاها در قانون مدنی ایران
۹. تحلیل تطبیقی مدیریت روستاها در قانون اساسی قبل و بعد از انقلاب اسلامی
۱۰. بررسی منابع درآمدی مدیریت روستایی و چگونگی تحقق منابع درآمدی پایدار
۱۱. تبیین منطق اندیشه ای و روش‌شناسی و برنامه ریزی فرابند بومی سازی با تاکید برهیافت اسلامی - ایرانی در مدیریت روستایی در ایران
۱۲. تبیین نسبت بومی سازی توسعه و مدیریت روستایی ایران
۱۳. تحلیل چالش‌های بومی سازی نظام مدیریت روستایی در ایران
۱۴. تبیین موانع فرهنگی و اجتماعی بومی سازی مدیریت روستایی در ایران
۱۵. تحلیل نقش مدیریت کلان کشور در بومی سازی مدیریت روستایی ایران
۱۶. طراحی و تدوین الگوهای نظری بومی مدیریت توسعه روستایی و تطبیق آن با واقعیت‌های سیاست‌گذاری ایران

منابع اصلی

- عظیمی آملی و افتخاری، حکمروایی روستایی، انتشارات سمت، ۱۳۹۳
- افتخاری، مدیریت توسعه روستایی، انتشارات سمت، ۱۳۹۰
- دربان آستانه و رضوانی، مبانی مدیریت روستایی، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۹۲.
- مقیمی، سید محمد، اداره حکومت‌های محلی (مدیریت شوراها و شهرداری‌ها)، انتشارات دانشگاه تهران و سمت
- ابوالقاسم طاهری، اداره امور سازمان‌های محلی، انتشارات پیام نور
- سید علی بدری و سید عارف موسوی، مدیریت نوین روستایی، انتشارات اشتیاق نور
- Saito, Fumihiko (Ed.), ۲۰۰۸, Foundations for Local Governance. Decentralization in Comparative Perspective, Springer pub.
- Anwar Shah, ۲۰۰۶, Local Governance in Developing Countries, World Bank
- G Shabbir Cheema, ۲۰۱۰, Democratic Local Governance: Reforms and Innovations in Asia, United Nations University Press
- Nicky Pouw, Isa Baud, ۲۰۱۰, Local Governance and Poverty in Developing Nations

عنوان درس: تحلیل نظام سیاستگذاری و برنامه ریزی توسعه روستایی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان روستایی متخصص در حوزه سیاستگذاری و نظام برنامه ریزی	تعداد ساعات: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار ■	

اهداف: تجهیز قدرت توانایی در بکارگیری تحلیل ها و شیوه های نقد سیاستگذاری و خط مشی گذاری در نظام مدیریت روستایی برای حرکت در مسیر ایده سازی و نظریه سازی سیاستگذاری بومی و تطبیق آن بامدیریت برنامه ریزی گلان روستایی با رهیافت آمایشی در ایران

سر فصل ها:

۱. تبیین و نقد شکل گیری سیاست گذاری در نظام مدیریت متمرکز در ایران
۲. تحلیل جایگاه اداره روستاها در نظام سیاست گذاری مدیریت متمرکز در ایران
۳. تبیین حقوق توسعه ای مدیریت روستاها در قانون مدنی ایران
۴. تحلیل تطبیقی مدیریت روستاها در قانون اساسی قبل و بعد از انقلاب اسلامی
۵. تشریح عقلانیت علمی، سیاسی و اقتصادی، اجتماعی سیاست گذاری مدیریت روستایی در نظام های متمرکز
۶. تبیین امکان پذیری سیاستگذاری منطقه ای مدیریت روستایی با رهیافت مشارکت جویانه با توجه به نقش دولت
۷. تبیین چگونگی تحول نظریه های مدیریت سیاستگذاری روستایی در ایران با توجه به نقش دولت و مردم
۸. تشریح وضعیت دانش محوری در نظام مدیریت سیاستگذاری روستایی ایران
۹. تبیین منطق اندیشه ای و روش شناسی و برنامه ریزی فرایند بومی سازی با تاکید بر رهیافت اسلامی - ایرانی در مدیریت سیاستگذاری روستایی در ایران
۱۰. تبیین نسبت بومی سازی توسعه و مدیریت سیاستگذاری توسعه روستایی ایران
۱۱. تحلیل چالش های بومی سازی نظام مدیریت روستایی در ایران
۱۲. تحلیل نقش مدیریت گلان کشور در بومی سازی مدیریت روستایی ایران

منابع اصلی:

- دانایی فرد، حسن، ۱۳۸۸، چالش های مدیریت دولتی در ایران، تهران، انتشارات سمت
- افتخاری، عبدالرضا و دیگران، ۱۳۸۲، جایگاه روستا در فرآیند توسعه ملی، از دیدگاه صاحب نظران، موسسه توسعه روستایی ایران
- غریب زنده، داود، ۱۳۸۶، نهاد های مدنی و هویت در ایران، تهران، انتشارات تمدن ایرانی.
- قلیچی، حسین، ۱۳۸۵، نقد کتاب حکمروایی، سیاست و دولت، نشریه سیاست داخلی، وزارت کشور، شماره یک، سال اول، زمستان ۱۳۸۹، صص ۱۹۳-۲۰۶.
- حافظ نیا، محمد رضا - قالیباف، محمد باقر، ۱۳۸۰، راهبرد توزیع فضایی قدرت سیاسی در ایران از طریق توسعه نهاد های محلی، فصلنامه تحقیقات جغرافیایی، شماره ۶۱، صص ۳۹-۶۱.
- دربان آستانه، علیرضا، ۱۳۸۴، جایگاه مدیریت روستایی در برنامه چهارم، ماهنامه دهیاری ها، شماره ۱۵، صص ۱۴-۲۲.
- افراخته، حسن (۱۳۸۸): مدیریت روستایی با تاکید بر ایران، تهران، گنج هنر
- طالب، مهدی (۱۳۷۱): مدیریت روستایی در ایران، دانشگاه تهران
- عبدالرضا رکن الدین افتخاری (۱۳۹۰)، مدیریت توسعه روستایی، انتشارات سمت
- Agrawal, Babita (۲۰۰۹); Urbanization of rural areas; Publisher: ABD.
- APO Seminar on Rural Life Improvement for Community Development (۲۰۰۳); Rural life improvement in Asia; Publisher: Asian Productivity Organization.
- Asian Productivity Organization (۲۰۰۲); Planning of rural development in Asia and the Pacific; Publisher: Asian Productivity Organization.
- Kanchana Ratnam, S. (۲۰۰۰); Strategies for rural development: planning and performance; Publisher: Dominant Publishers and Distributors.
- Kumar, Kamlesh (۲۰۰۹); Rural marketing: challenges and opportunities; Publisher: ABD.

عنوان درس: مدیریت ریسک در مناطق روستایی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
اسناد منحصص برای تدریس: جغرافیدان روستایی متخصص در مدیریت ریسک و مخاطرات/ مدیریت/ مدیریت عمران/ مدیریت محیط زیست	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد □ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □	ندارد ■ سعینار ■

اهداف:

از آنجا که مدیریت ریسک در مناطق روستایی موجب کاهش و تخفیف احتمال بروز مخاطرات در مناطق روستایی می گردد ضرورت دارد تا دانشجویان الزامات و شرایط تدوین برنامه مناسب را فرا گیرند. بر این مبنا هدف این درس تقویت قدرت تحلیلی و ایده پردازی دانشجویان در حوزه مدیریت ریسک به منظور افزایش توان مناطق روستایی برای مقابله با انواع مخاطرات محیطی بر اساس استانداردهای بین المللی با مقتضیات محلی جوامع روستایی کشور است. این درس به صورت نظری و عملی برگزار می شود و در آن مهمترین مسائل مربوط به حوزه دانش مدیریت ریسک مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرند. دانشجویان پس از گذراندن این درس، قدرت تحلیل و انتخاب رویکرد مدیریت ریسک در برنامه ریزی روستایی را داشته و می توانند به طور کاربردی مهارت لازم را به منظور طراحی و تدوین پروژه مبتنی بر مدیریت ریسک در برنامه ریزی مناطق روستایی داشته باشد.

سرفصل ها:

۱. تعاریف و مفاهیم بنیاتی مدیریت ریسک
۲. تبیین ضرورت ها و اهمیت مدیریت ریسک
۳. تبیین نظریه های و مفهومی مدیریت ریسک
۴. تحلیل دیدگاهها و نظریه های تبیین کننده مدیریت ریسک
۵. تبیین انواع و ابعاد مدیریت ریسک
۶. تحلیل عناصر مبنایی مدیریت ریسک
۷. تبیین فرایند مدیریت ریسک
۸. تحلیل ابعاد و مفاهیم تخمین، ارزیابی و پاسخ به ریسک
۹. ارزیابی محیطی، اقتصادی و اجتماعی ریسک
۱۰. تحلیل ابعاد و روشهای تخفیف ریسک
۱۱. تبیین انواع روشها و تکنیک های ارزیابی ریسک
۱۲. تحلیل روش شناسی تحقیق مدیریت ریسک
۱۳. طراحی و تدوین پروژه مبتنی بر مدیریت ریسک

منابع اصلی:

- C. J. Barrow (۱۹۹۹), "Environmental management, principles and practice", Routledge environmental management series.
- Anne.R.Beer and Catherine Higgins (۲۰۰۵), " Environmental planning for site development", Taylor and Francis Publications.
- Blaikie, P.; Terry Cannon, Ian Davis, and Ben Wisner (۲۰۰۵), AT RISK: Natural hazards, people's vulnerability, and disasters, Taylor & Francis e-Library
- Asian Disaster Reduction Center (ADRC) (۲۰۰۵), Total Disaster Risk Management- good practices, the United Nations World Conference on Disaster Reduction in Kobe, Japan.
- Cannon, Terry (۲۰۰۳), Vulnerability Analysis, Livelihoods and Disasters Components and variables of Vulnerability: modeling and analysis for disaster risk management (Execution of Component II: Indicators for Disaster Risk Management), Natural Resources Institute University of Greenwich, Manizales- Colombia.
- Yodmani, Suvit. (۲۰۰۰), Disaster Risk Management and Vulnerability Reduction: Protecting the Poor; Paper Presented at The Asia and Pacific Forum on Poverty Organized by the Asian Development Bank.
- Amiri, Aflaton AND Tabatabaei Ramin,(۲۰۰۸), Earthquake Risk Management Strategy Plan Using Nonparametric Estimation of Hazard Rate, American Journal of Applied Sciences ۵ (۵): ۵۸۱-۵۸۵, ۲۰۰۸ ISSN ۱۵۴۶-۹۳۳۹
- Chapman,C.B. & Ward, S., (۱۹۹۷).Project Risk Management: Processes, Techniques and Insights", John Wiley and Sons, Chichster
- The Four Steps Risk Assessment

عنوان درس: توسعه پایدار اجتماعات محلی در مناطق روستایی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان روستایی متخصص در حوزه مربوط	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار ■	

اهداف: هدف از این درس ارائه یک نگرش جامع عملی و شناخت روشهایی است که موجب توانمندسازی و توسعه اجتماعات محلی بخصوص از دیدگاه جوامع روستایی و با تاکید بر ویژگیهای جامعه روستایی ایران می باشد. با گذراندن این درس دانشجویان قادر خواهند بود که به درک درست و کاملی از فرایند توسعه پایدار اجتماعات روستایی و راههای درگیر کردن هر چه بیشتر آنان در این فرایند نایل آیند.

توسعه اجتماعات محلی فرایندی است که از طریق آن مردم در جوامع روستایی با یکدیگر و با نهادهای محلی و همچنین با دولت تعامل می کنند و از طریق حمایت نهادها و اقشار مختلف جامعه روستایی، جهت ارتقاء اقتصاد محلی، محیط زیست و وضعیت اجتماعی خود اقدام می نمایند. از این روی این درس به تحلیل نظریه ها و تجارب مربوطه در زمینه توسعه اجتماع-محور توجه ویژه دارد.

سرفصلها:

۱. مبانی، اصول و مفاهیم توسعه پایدار اجتماع محور در مناطق روستایی
۲. نظریه ها و رویکردهای مشارکت جوامع محلی با تاکید بر جامعه روستایی
۳. توانمند سازی اجتماع محور
۴. نقش سرعایه اجتماعی و فرهنگی در توسعه پایدار جوامع روستایی
۵. رویکردهای جنسیتی در برنامه ریزی توسعه پایدار جوامع روستایی
۶. ارتباط ساختارهای کشاورزی و طبقات اجتماعی در مناطق روستایی
۷. نقش کنشگران اصلی در توسعه پایدار اجتماع - محور مناطق روستایی از جمله: دولت، سازمانهای غیر دولتی، سمن ها و رهبران محلی و غیره.
۸. فن آوریهای ارتباطی و آموزش در توسعه پایدار اجتماعات محلی روستایی
۹. تغییرات اجتماعی روستایی و محیط زیست روستایی
۱۰. نوآوریها، تکنولوژیها و تغییرات اجتماعی در اجتماعات محلی روستایی
۱۱. سلامت، بهداشت و امنیت غذایی در اجتماعات محلی روستایی
۱۲. روشها و فنون مشارکتی تسهیلگری در پژوهش و برنامه ریزی توسعه پایدار اجتماعات محلی.

منابع اصلی

- اوکلی، پیترو و دبوید ماردن (۱۳۷۰) رهیافت‌های مشارکت در توسعه روستایی، ترجمه منصور محمودنژاد، انتشارات مرکز تحقیقات مسائل روستایی
- بورديو، پیترو (۱۳۸۴) شکل های سرمایه در سرمایه اجتماعی: اعدما، دموکراسی و توسعه. گردآوری گیان تاج بخش، ترجمه افشین خاکباز و حسن پویان، تهران، انتشارات شیرازه.
- چغنیایی، محمدتقی و فریده همتی (۱۳۸۰) سیاست اجتماعی، چاپ اول، تهران: سازمان بهزیستی کشور، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.
- چمبرز، رابرت (۱۳۷۶) توسعه روستایی: اولویت‌بخشی به فقرا (حمایت از اقشار آسیب‌پذیر)، ترجمه مصطفی ازکیا، چاپ اول، تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات و چاپ.
- دینتینیانو، پاتریس ماینوتی (۱۳۸۰) بیمه‌ها و حمایت‌های اجتماعی، ترجمه ایرج علی‌آبادی، چاپ اول، تهران: مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی.
- ریکا، مهر! آنلیز دروست‌ماسری و روبار حمان (۱۳۸۲) اعتبارات مالی برای زنان، ترجمه فاضله خانی، تهران: انتشارات دانشگاه الزهرا.
- شعبانعلی قمی، حسین و امیرحسین علی‌بیگی (۱۳۸۳) رهیافت‌ها و فنون مشارکت در ترویج کشاورزی و توسعه روستایی، تهران: انتشارات مؤسسه توسعه روستایی ایران.

شیخ، غلامرضا (۱۳۸۳) توسعه پایدار از طریق توانمندسازی جوامع محلی تعمیم الگوهای موفق، مدیریت و سازماندهی طرح های توسعه محله ای، موسسه همیاران غذا.

طالب، مهدی و موسی عنبری (۱۳۸۴): جامعه‌شناسی روستایی با تأکید بر ابعاد تغییر و توسعه در جامعه روستایی ایران، تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات و چاپ.

وتن، دیوید و کیم کمرون (۱۳۸۳) توانا سازی و تفویض اختیار، ترجمه بدرالدین اورعی یزدی، موسسه تحقیقات و آموزش مدیریت، مهر شهر کرج.

Cecchini S. & Shah T. (۲۰۰۲) Information and Communications Technology as a Tool for Empowerment. World Bank Empowerment Sourcebook: Tools and Practices \.Washington, DC: The World Bank.

Fukuyama, F (۲۰۰۱) Social Capital, Civic society and Development, Third World Quarterly.

Klnney, R.E (۲۰۰۶) The community Empowerment scale, New York Fountain House, Inv.

Little, J. (۲۰۰۲) Gender and Rural Geography, identity, sexuality and power in the countryside. London, University of Exeter.

Malhotra, Anju, Sidney Ruth Schuler, and Carol Boender (۲۰۰۲) "Measuring Women's Empowerment as a Variable in International Development." International Center for Research on Women and the Gender and Development Group of the World Bank.

Nor Aziah Alias (۲۰۱۳) ICT development for social and rural connectedness [electronic resource]. New York, NY: Springer

عنوان درس: توسعه پایدار کالبدی-فضایی مناطق روستایی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری و عملی	دروس پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان روستایی متخصص در حوزه برنامه ریزی فضایی و کالبدی	تعداد ساعت: ۴۸	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ سفر علمی □ آزمایشگاه ■ کارگاه □ سمینار □	ندارد □

اهداف: آشنایی و بکارگیری الگوهای نظری، روشها و رهیافت های برنامه ریزی کالبدی و برنامه ریزی فضایی برای هدایت مکانی فضایی سکونتگاههای روستایی در سطوح مختلف سرزمینی (از سطح محلی تا ملی)، شناخت و تحلیل سازمان فضایی سکونتگاههای روستایی، طرح ریزی مطلوب و پایدار نظام کاربری زمین، الگوها و روشهای مداخله در بافت های روستایی

سرفصل ها:

۱. آشنایی با تعاریف و مفاهیم روش تحقیق و مآخذ شناسی در برنامه ریزی کالبدی- فضایی
۲. شناخت و کاربرد روشهای برنامه ریزی فضایی در برنامه ریزی کالبدی- فضایی
۳. شناخت روش های طرح ریزی و برنامه ریزی کالبدی- فضایی سکونتگاههای روستایی
۴. شناخت و تحلیل بیکره بندی سازمان فضایی سکونتگاههای روستایی در نواحی محلی، منطقه ای و ملی
۵. ساختارشناسی بافت کالبدی سکونتگاههای روستایی با بهره گیری از تشریح عوامل و نیروهای اثرگذار محیطی اکولوژیک و اقتصادی و اجتماعی در بافت های روستایی
۶. تشریح نظام کاربری زمین بمنظور هدایت مکانی فضایی پایدار در چارچوب نظام یکپارچه روستایی
۷. شناخت اصول و رویکردهای طرح ریزی و مداخله در بافت فیزیکی سکونتگاههای روستایی
۸. نقد و ارزیابی برنامه های کالبدی- فضایی سکونتگاههای روستایی در ایران
۹. آشنایی با روش های برنامه ریزی مشارکتی در برنامه ریزی کالبدی- فضایی
۱۰. تحلیل شیوه های مدیریت و برنامه ریزی کالبدی- فضایی یا رویکرد بومی در سکونتگاههای روستایی
۱۱. نقش آفرینی و تحولات ساختار و کارکرد مسکن در برنامه ریزی کالبدی سکونتگاههای روستایی

منابع اصلی:

- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی؛ ۱۳۸۹؛ طرح تدوین برنامه راهبردی توسعه کالبدی کشور، معاونت عمران روستایی، تهران.
- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی؛ ۱۳۸۸؛ طرح الگوها و روشهای آماده سازی اراضی روستایی، معاونت عمران روستایی، تهران.
- سرتیپی پور (۱۳۸۸) آسیب شناسی معماری روستایی به سوی سکونتگاه مطلوب، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
- سعیدی، عباس؛ ۱۳۷۷؛ توسعه پایدار و ناپایداری توسعه روستایی، مسکن و انقلاب، ۱۳۷۷.
- سعیدی، عباس؛ ۱۳۸۸؛ سطح بندی روستاهای کشور؛ انتشارات بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، تهران.
- مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران (۱۳۸۲) روش شناسی شبکه سکونتگاهها، انتشارات مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- Bakema, R.J. (Hrsg) ۱۹۹۴. Land Tenure and Sustainable Land Use. KIT Bulletin, No. ۲۲۲. Amsterdam: Royal Tropical Institute. ۱۷ pages.
- Bakema, R.J. (Hrsg) ۱۹۹۴. Local Level Institutional Development for Sustainable Land Use. KIT Bulletin, No. ۲۲۱, Amsterdam: Royal Tropical Institute. ۶۲ pages.
- ۱۹۸۳, An Introduction to Rural Settlement Planning, USA, METUEN PUB..Cloke, Paul
- CSIR, ۲۰۰۲, Guidelines for Human Settlement Planning and Design (The Red Book), CSIR, Pretoria
- ENDA/GRAF (Groupe Recherche Action Formation) ۱۹۹۲. The Future of Community Lands - Human Resources. London: Intermediate Technology Publications. ۲۲۶ pages.
- FAO. ۱۹۹۱. Guidelines: Land Evaluation for Extensive Grazing. FAO Soils Bulletin, No. ۵۸. Rome: FAO. ۱۵۸ pages.
- FAO. ۱۹۹۲. Planning for Sustainable Use of Land Resources: Towards a new Approach. FAO Land and Water Bulletin. Rome: FAO.
- FAO/UNEP. ۱۹۹۵. Our Land Our Future - A new approach to land use planning and management. Rome: FAO/UNEP. ۴۸ pages.
- Geller, Gunther, Glücklich, Detlef (Eds.), ۲۰۱۲, Sustainable Rural and Urban Ecosystems: Design, Kwakernaak, C. (Hrsg.) ۱۹۹۵. Integrated Approach to Planning and Management of Land: Operationalization of Chapter ۱۰ of UNCED's Agenda ۲۱. SC-DLO Report ۱۰۷. Wageningen: DLO Win and Staring Centre. ۱۰۲ pages.
- Michael Chisholm, ۲۰۱۲, Rural Settlement and Land Use, Practice and Study, Ministry of Local Government and Chieftainship, Government of Lesotho, ۲۰۰۹, Technical Manual for Land Use and Settlement Planning (LUSP) Process
- Randall Arendt, ۲۰۱۲, Rural by Design, Planning for Town and Country, APA Planners Press
- Schönhuth, M. & Kievelitz, U. ۱۹۹۴. Participatory Learning Approaches .Rapid Rural Appraisal. Participatory Appraisal. Eschborn: GTZ. ۱۸۳ pages.

پایان برنامه در ۱۹ صفحه

